

Peter Dreier Jessenus Jacobi

De Natura Logices Quam Natura Naturante favente

Rostochii: Kilius, 1646

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730226085>

Druck Freier Zugang

R. U. phil 1646
Peter Brein
Jesum Jacobi

DE
N A T U R A
L O G I C E S

Quam

Naturâ Naturante favente

*Consensu & Suffragio Ampliſſimæ Facultatis Phi-
loſophicæ in inclutâ Univerſitate ad Varnum*

SUB PRÆSIDIO

DN. M. P E T R I D R E I E R I,

Hattersleb. Holſati

Ex ejuſdem prælectionibus & probatis Autori-
bus congeſtam placido Doctorum examini
proponet

J E S S E N U S J A C O B I, Flensburgo
Holſatus Auth. & R.

ad diem 23. Junij

IN COLLEGIO UNICORNIS.

R O S T O C H I I,

Literis NICOLAI KILII, Academia Typographi.

ANNO M. DC. XLVI.

ΣΥΝ ΘΕΩ

Naturam Logices impræsentiarum proposituri, ut rectâ viâ incedamus, non malè methodum præmittimus nostram, quia quod anima est corpòri viventi, id methodus dissertationi. Methodus nostra hæc esto, 1. ut *Nomen Logices*. 2. *Definitio* 3. *Divisio*, 4. *Usus* perlustrandus veniat, ex quibus ritè perspectis Naturam Logices percipimus, Ut tamen omnia ordine ac decenter fiant, invocato prius nomine divino, rem ipsam sine ulteriore præfatione aggrediamur.

CAP. I.
DE NOMINE.

§. 1. Circa *Nomen* quod est *Logica* sex sunt consideranda, 1. *Existentia* 2. *ἔτυμολογία*. 3. *Etymologia*, 4. *Homonymia*. 5. *Synonymia* & 6. *Paronymia*.

§. 2. *Existentiam* quod attinet, an etiam *Logica* existat? Rectè eam primo loco quarimus, quia frustrâ de materiâ quâdam sive adornandâ, sive addiscendâ occupati essemus, & ejus labor planè supervacaneus esset, si ejus *existentia* in dubium vocetur; Affirmativam itaq; sententiam statuimus: quia (1) datur in logica *objectum materiale & formale* à cæteris distinctum: *Illud* est omne Ens, quod aliis disciplinis etiam commune esse potest: *Hoc* est, quatenus Enti notiones secundæ imponendæ sunt, secundum hoc formale *Logica* ab aliis disciplinis distinguitur. (2) quia nulla alia disciplina reperitur, quæ ex professo de notionibus secundis agit, quam *Logica*. Ergo datur ejus *Existentia*.

§. 3. *Existentiam* excipit *ἔτυμολογία*, seu quo in loco vel ante omnes *Philosophiæ* partes, vel post eas *Logica* pertractanda sit? sententiam nostram salvo meliori aliorum judicio proponamus, ut 1. *Grammatica* addiscatur; *Logica* enim prærequirit sermonem latinum ad animi sensa proferenda 2. *Logica confusè* seu *Logices* aliqualis cognitio ante habitus reales, ne his permisceatur 3. *Rhetorica* quia terminos mutua-

A 2

titi os

itios quamplurimos ex logica habet, qui absq; prævia notitiâ Logices cognosci non possunt. Huic *discipline Mathematicæ* addi possunt, imprimis Arithmetica & Geometria, quæ ob ocularem demonstrationem intellectu non difficiles sunt. 4. *Philosophia practica*, quia iuventus statim ad mores informandos & virtutes imbibendas adsue fieri debet. 5. *Philosophia Theoretica, ratione eminenti & cognitionis distincta*, quæ tunc ob difficultatem melius cognosci potest. 6. & ultimò *Logices accurata pertractatio*, quia termini in Logicâ in prædictis contenti, tunc melius intelligi possunt.

§. 4. Ἐὐμεθοδίαν sequitur Etymologia seu originis notatio. Logica, dicitur ἀπὸ τῆς λόγος, quod est ex λέλογα, cuius Thema est λέγω; & hoc videtur descendere ex habere γῆ γυλα, saux, cuius Radix est γῆ abforberi, deglutiri.

§. 5. Λόγος dupliciter potest considerari, 1. ut *Divinus*, 2. ut *Humanus*. Divinus est vel ὑπεραπικός pro Christo Θεανθρώπῳ sic Joh. 1. v. 1. ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, vel gratiæ v. g. ut Jacob. 1. 21. δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σώσει πᾶς ψυχὰς ὑμῶν, vel potentia Matt. 8. 8. μόνον εἶπε λόγον καὶ σωτήσεται ὁ πᾶς μὲν. Humanus est vel ἔσω, *internus* qui dicitur *Ratio*; vel ἔξω *externus*, qui vocatur *Oratio*.

§. 6. Λόγος quando innuit rationem, dicitur ἐνδιάθετος *internus* conceptus, quia primariò rationem perficit & informat; quando verò innuit *Orationem* dicitur *προφορικὸς*. Et hoc modo tantum secundariò & per accidens, quia internòs conceptus profert, seu rationis operationes ad extra prodit & cum aliis communicat.

§. 7. Hic sunt non infimi nominis viri nonnulli, qui *pro Ratione*, quidam *pro Oratione* tanquam pro aris & focus pugnant; Rectius illos statuere putamus, qui utramq; tam *rationem*, quam *orationem* ponunt; illam autem primariò intellectam volumus, quia dirigit tres mentis operationes, hanc verò secundariò, quia involvit non tres mentis operationes comprehensim, sed tantum discursum, ratiocinationem, seu argumentationem, & orationem externam.

§. 8. Etymologiam excipit ὁμωνυμία seu termini æquivoci Logica accipitur 1. *Latissimè*, pro omnibus habitibus instrumentalibus, ut

in Stoicorum divisione videre est, qui Philosophiam integram dissecunt in Physicam, Ethicam, & Logicam. Per Physicam Philosophiam Theoreticam intelligunt. Per Ethicam Practicam; per Logicam vero habitus instrumentales. 2. Latè, pro naturali ratiocinandi facultate, seu pro *Logica naturali*, quæ alias appellatur *ἀπὸ τοῦ φύσιν* id est artificii expertis; Hanc Rustici & infantes quoq; habent innatam, hinc homo salutatur *ἄλογον λογικόν*, teste Aristotele lib. 1. Elench. 1. 2. Et est promptitudo inferendi congenita. 3. *Strictissime* pro solâ Metaphysicâ: sic Plato accipit in Phæbo & Phædro cap. 6. & 7. de Republ. 4. *Strictè* pro praxi Logices, seu *Logicâ usuali* quæ est naturalis promptitudinis ad certum objectum citra artem applicatio facta. 5. *Externè*, sic systema præceptorum logices dicitur Logica. 6. *Essentialiter & propriè* pro habitu ratiocinandi artificiali. Hæc ultima acceptio est hujus loci.

§. 9. *Logica Artificialis* vulgò distingui solet in *docentem & utentem Logicam*: illa est, quæ in cognitione modi benè differendi est occupata, quæ instrumenta per discursum efformat, sed adhuc à rebus avulsa est, ut quid sit bona definitio & ejus requisita? quid propositio? terminus? syllogismus? &c. Hæc, quæ secundum modum à docente præscriptum bene differit, rectasq; operationes intellectus elicit. *Hæc est nostra consideratio.*

§. 10. *Συναυσιαν* putâ Grammaticam non Logicam absolutâ *ὁμωνυμια* adducere aggredimur. Ejus sunt *Logica & Dialectica* secundum magnorum Virorum sententias, ut Danhavveri in *Epit dial. pag. 1. Kir. hm.* &c. inter alios videtis Clariss. Dn. Jacobum Martini in *proemio institutionum Logicarum*, m. p. 2. Verba ejus hæc sunt. *Licet alii discrimen querant inter Logicam & Dialecticam, illam Generalem, & totum complecti, hanc specialem & locustopicos (quamvis pleonasticè dictum) tantum comprehendere ita ut Logica ἀπὸ τῆς λογίσεσθαι ratiocinari: Dialectica vero ἀπὸ διαλέγεσθαι colloqui vel differere, quod particula δια innuit unde Dialogi, at tamen nobis sunt συναυσιαι propter indifferentiam magni nominis virorum indifferenter hiis vocibus utentium.*

§. 11. Reliqui termini æquipollentes sunt honorarii, ut organum organorum, cynosura, oculus rationis, manus Philosophiæ, Vallum Philosophiæ (ut vallum urbem munit, ne hostes irruant, ita logica Philosophiam conservat, ne hæreses irruant, eamq; evertant,) Inventum Deorum &c.

§ 12. Tandem *μεταφυσικῶν*, seu cognatas significaciones quid concernit, fatemur sententiis summæ eruditionis virorum collatis, magnam cognationem esse inter *Logicam*, *Dialecticam* & *Metaphysicam*; operæ pretium esse statuimus, quomodo conveniunt & quomodo differunt, ostendere. Conveniunt in hoc, dum versentur circa omne cognoscibile seu omne Ens: Differunt tamen *Logica* & *Dialectica*: *Logica* includit *Dialecticam* quia tam *communem*, quàm *propriam* pertractandam assumit, *Dialectica* verò *Logicam* non includit, sed est tantum pars *proprie* sc. *locorum topicorum*. Hinc differunt sicut totum à parte, ut rectè nostrâ sententiâ Præceptor immortalis recordationis noster Kirschmannus pag. 1. Log. autumat. *Logica* à *Metaphysicâ* distinguitur 1. dum hæc realia seu notiones primas Germanicè *Naturwörter* considerat; *Illa* verò intentionalia seu notiones secundas, germanicè *Kunstwörter*, quæ per intellectus operationem exsurgunt, & nusquam nisi in mente sunt, quæ ostendunt, quomodo aliquem terminum facilius apprehendere, in propositionem dirigere, & tandem syllogismum inde conficere queant. 2. *Metaphysica* est habitus principalis, qui non propter aliud, sed propter se expetitur & addiscitur: *Logica* planè non propter se appetitur & addiscitur, sed propter aliud, utpote Theologiam, Jurisprudentiam, Medicinam & Philosophiam, hinc *ὄργανον ὀργάνων* appellatur. Hæc de nomine hac vice sufficiant, ad Definitionem nos accingimus.

CAP. II.

DE DEFINITIONE.

§ 13. Considerato jam *Nomine* seu definito, quod fuit *Logica*, videamus, quomodo legitimam *genus*, legitimamq; *differentiam* definiti, quæ duo legitimam definitionem concernunt, eruere possimus.

§ 14. De *Genere* quot capita tot sententiæ reperiuntur, vide. *Zabellam inter alios lib. 1. de naturâ Logicæ cap. 1.* Ordine singulas enumerare angustia chartæ non permittet; Nonnullorum saltem sententias brevi annotasse sufficiat.

§ 15. Quidam supervacaneum esse censent disquirere de *Genere* modò rem teneamus, at quomodo quis rem tenebit, qui formam ignorat? *Genus* in accidentibus sumitur à formâ quæ in *Logica* est habitus instrumentalis.

§ 16. Alii ab Aristotelis ævo ad hoc nostrum ferè seculum, omnia

ex

ganum perfectum esse pugnant. At ipse *Aristoteles* nec *Definitionem* nec *Genus Logices* protulit ideoq; nec ejus *Logica* perfecta esse potest. Responderetur quidem ad hoc *Aristotelem* conscripisse, *Artem* id est, *Logicam*, non verò *de arte*, i. e. de naturâ & constitutione artis, seu definitione & divisione, quæ salvâ arte omitti possunt. Verum enim verò non videmus, quomodo se à contradictione tueri possunt, qui *Logicam* *Aristotelis* perfectam esse perhibent, attamen ut de arte quicquam conscriberet, non fuisse necessarium fabulantur, Licet definitio & divisio tanquam præmium utile non semper necessario præmittatur, præmittitur tamen, ut prægustum aliquem tractatus habeamus, interim debent necessariò in arte poni, vel arte absolutâ postponi, nam definitio & divisio implicite totam rem considerantes tum demum accuratè intelliguntur.

§. 17. Scholastici autoritate *Aristotelis* & traditionibus assueti nihilum ab *Aristotele* abscedere audent, *Genus Logices* eruunt ex *Habitibus* lib. 6. *Eth. Nicom.* cap. 3. propositis, quorum quinque reperiuntur & allegato loco recensentur, videlicet, *Intelligentia*, *Scientia*, *Sapientia*, *Prudentia* & *Ars*.

§. 18. *Intelligentiam* non posse esse, neq; *sapientiam* constat, quia hi habitus pro fine habent ipsam cognitionem, in qua subsistunt, at *Logica* non in solâ cognitione, sed operatione consistit.

§. 19. Neq; *prudentia* dici potest, quia versatur circa illa, quæ sunt vel honesta vel inhonesta, quæ virtutes vel vitia, qualis habitus in *Ethicis* considerandus venit.

§. 20. Pleriq; verò *scientiam* volunt esse, & illi vel simpliciter propugnant, sic extra dubium *Logicam* esse disciplinam speculativam concedere debent, in hac opinione est *Scotus*, *Franciscus Toletus* & alii. Alii *scientiam practicam* ut *Fonseca*, *Conimbricenses* & alii statuunt. Alii *scientiam non docentem sed utentem*. Alii videntes, quod nec *Logica* sit simpliciter *scientia*; nec 2. *scientia practica*, nec 3. *in docentem ab utente* distingui, duos habitus, loco generis constituerunt videlicet *scientiam* & *artes*, ut *Logica* sit disciplina Theoretico - practica, de quibus videatur *Mendoza*.

§. 21. Alii contemplantes, quod nec ita res procedat, relictis allatis habitibus, alia *Logicæ* attribuere genera, ut *potentiam*, *affectus*, *dispositionem*

nem *Piscatorium, Ramum, &c.*

§ 22. Non esse *potentiam* sole meridiano clarius est, quia *potentia* nobis à natura insunt, *Logica* verò à natura non inest, sed multo usu comparatur.

§ 23. Neq; *πρόσθεν*, quia omnes affectus repentinos esse deprehendimus, ut ira, metus, lætitia, *Logica* verò non: quia crebris actionibus & exercitationibus acquiritur, acquisita non facile exiit.

§ 24. Alii *Ramum* secuti *artem & doctrinam* promiscuè retinuerunt. *Novitii* sepe omnes conveniunt etiam in hoc, quod sit *Ars*. Cum verò *Ars* ab Aristotele inter habitus supra dictos principales numeratur & *Logica* sit instrumentalis habitus ideo *artem* distinxerunt in *principalem & instrumentalem*, ita ut *Logica* non sit *ars principalis, sed instrumentalis*.

§ 25. *Zabarella* tandem ex Aristotele alià ratione Genus profert videlicet *habitus instrumentalem* esse dicendo, quamvis explicite Genus hoc in Aristotele non inveniatur quia Aristoteles tantum recenset illos habitus, qui gratia sui, seu propter seipsum expectantur: *Implicitè* tamen insinuat, quia habitus instrumentales ad hosce enucleandos faciunt. Quemadmodum enim Romam iter facturus, non nominat urbes intermedias, per quas iter facturus est. Sic & Aristoteles quinque habitus esse recenset, sed non mentio fit habituum intermediorum sc. *instrumentalium*, per quos ad principales habitus pervenimus. Huic sententiæ nostrum calculum adjicere volumus, debemus.

§ 26. Rejicimus ergo argumentis firmioribus nixi aliorum *Genera*, quæ pluribus refutari & nostræ rationes adduci possent, charta cape-ret. Omnia itaq; discursui relinquenda sunt.

§ 27. *Absoluto* Genere conferimus nos ad ipsum *Objectum*, quod aliis est *Subiectum*, cum tamen confundunt *Subiectum cum Objecto*, *Objectum* enim vocatur aliàs *Materia circa quam*, *Subiectum Materia in qua*, v. g. Sutoris *objectum* est *Corium*, *subiectum* verò est *cognitio mentis*, ut possit conficere *calceum*. Sic *Objectum* *Logices* est *Ens* non qua *Ens* ut mox dicetur: *Subiectum* est *mens* seu *intellectus*.

§ 28. De hoc *Objecto* non convenit *Logicis*, dum alii *Orationem*, seu voces statuunt, ut *Ammonius & Philoponus*, alii *Syllogismum* seu *argumentationem* ut *Avicenna, Jul. Pacius à Beriga, & Scotus &c.* Alii aliud

aliud statuunt. Sententias quatuordecim affert *Johannes Regius in Log.* lib. 1. problemate 3. pag. 22., quo benevolum Lectorem relegamus.

§ 29. Relictis aliorum sententiis dicimus *Objectum Logices esse Ens non quatenus Ens est, sed quatenus Enti notiones secunda imponuntur.*

§ 30. *Differentiam* Definitionis Logices quod attinet, ea desumenda est non (1.) à *formâ cum materiâ conjunctâ*, quia hæc ex corporibus desumi debet, ut Homo est animal rationale, Logica v. est Accidens. Neq; (2.) ex *proprio* ut aliàs solemus depromere, quia differentia specifica, quæ desumenda esset ex forma, propter lapsum Adæ nos præterit, Hinc animalium differentia sumuntur ex Proprio. Neq; 3. *ab Objecto*, quia hæc occurrit in habitibus principalibus, sic *Metaphysica* definitur, quod sit sapientia Entis, qua Entis. Sed 4. à *Fine* ut desumitur in habitibus instrumentalibus.

§ 31. *Hic finis est veritatem à falsitate distinguere*, non demonstratio, ut Ammonius & Jacobus Zabarella lib. 1. de naturâ Logices cap. 18. & alii volunt. Alii alium finem statuerunt, de cujus varietate consulatur Regius allegato libro problemate 4. pag. 58.

§ 32. Ex his omnibus Logica nobis rectè definiatur, quod sit *habitus Organicus verum à falso distinguens* Kirchem. pag. 1.

§ 33. *In Definitione Causa* etiam examinari solent, quarum quatuor recensentur, *Efficiens, Materialis, Formalis & Finalis.*

§ 34. *Causa efficiens* Logices nobis triplex obviam venit: 1. *Generalissima & remotissima*, quæ *DEUS* est, qui est author & fons omnis boni, hinc vocatur *inventum Deorum* apud Platonem. 2. *Remota*, cujus sunt *Authores*, qui invenerunt Logicam, sic Porphyrius adinvenit prædicabilia; Architas Tarentinus & Porretanus prædicamenta: Aristoteles Syllogismum & demonstrationem ut & syllogismum sophisticum: Pythagoras & Zeno Topica; Socrates definitionem & divisionem. 3. *Causa proxima Logices est natura, doctrina & exercitatio*, quæ tria faciunt Logicum.

§ 35. *Materia ex qua* non datur in *Logicâ*, quia *Logica* est accidens. Quicquid enim Enti jam Existenti supervenit illud est accidens. Atqui Logica homini jam existenti supervenit, E. *Materia ex qua* in solis corporibus reperitur. *Materia in qua* seu *subjectum Logices est mens seu intellectus humanus*: *Materia circa quam* seu *objectum* Est omne Ens, quatenus ipsum intentionibus secundis informetur, de quibus supra dictum.

§. 36. *Forma non est substantialis, quia Logica est accidens, sed accidentalis, quam Genus definitionis constituit, quod fuit habitus Organicus mentis.*

§. 37. *Finis est duplex, internus & externus. Internus est, qui consistit in potestate agentis: Externus verò non semper. V. G. Finis internus Piscatoris est piscari, quod semper est in Piscatoris potestate, sed capere pisces est finis externus, qui non est semper in potestate ejus. Sic finis internus Logices est Syllogismus, quem Logicus semper potest formare. Finis verò externus est veritatem à falsitate distinguere, quam Logicus non semper assequi valet.*

§. 38. *Per veritatem non eam intellectam volumus, videlicet sententiarum, quæ est ipsa rerum veritas, & est realium disciplinarum: sed connexionum, quæ ostendit modum veritatis in propositionibus, quomodo subjectum, quomodo prædicatum sese habeant & hæc de definitione à nobis brevitati studentibus dicta sunt.*

CAP. III

DE DIVISIONE.

§. 39. *De Divisione seu potius partitione Logices quaeritur: An Logica etiam possit dividi? Ratio dubitandi esset, quod Logica sit habitus. Omnis habitus est indivisibilis, quia forma est indivisibilis. Logica est habitus, E. Resp. distinguendo inter Logicam subjective, formaliter & habitualiter sumptam, & inter Logicam objective & exemplariter acceptam. Priori modo quatenus nimirum sit habitus mentis, eatenus est indivisibilis, sed quatenus est extra intellectum, objective & exemplariter in libro, eatenus dividi potest.*

§. 40. *Divisio est quidem generis in suas species distributio, cum Logica non constet ex diversis partibus, attamen pro materiæ & objecti consideratione diversimoda dispesci potest & partiri in partes analogas.*

§. 41. *Dividitur in Communem & propriam. Communis agit de forma generaliter. Propria verò de materia specialiter. Communis absolvitur tribus mentis operationibus, utpote 1. apprehensione terminorum simplicium. 2. compositione & divisione terminorum. 3. discursu seu argumenta-*

mentatione. *Propria* triplicem materiam agnoscit. 1. *Necessariam*, unde syllogismus Demonstrativus. 2. *Probabilem* unde syllogismus dialecticus, 3. *Falsam*, unde syllogismus sophisticus.

§ 42. *Divisio hac non est totius essentialis physici in materiam & formam, neq; Metaphysici in genus, & differentiam: neq; totius universalis, generis in suas species, nec totius integralis proprie sic dicti, sed solum totius integralis analogici.*

§ 43. Q. *hic circa divisionem Logices, an etiam prima mentis operatio sit objectum Logices?* Resp. *Affirmando: Nonnulli reperiuntur qui negativam fovent: ut Danhavverus in Epit. Dial. pag. 3. Verba ejus hæc sunt: Oratio Logica objectum est, ipsaq; res, ut ajunt, considerata. Id namq; disciplina alicujus practica objectum est, cujus finis illius disciplina quasi infunditur, (sumpta metaphorâ ab arte aurifabri & fusoriâ.) Quis enim est finis artû aurifabri? effectio formæ annularis, scyphi &c. quod objectum? sine dubio aurum. Quamobrem? Quia auro finis artû, forma videlicet annuli, scyphi, infunditur. Cum finis artû sit forma subjecti. Jam verd oratio tam interna quam externa, illa est, qua opus habet directione Logica & discretionem veri à falso tam in synthesi, quam in analysi: Ea q; oratio vel est secunda mentis operationis, ut enunciatum, vel tertia, ut ratiocinatio. Prima mentis operatio in objectum Logica ideo non cadit, quia ille tantum actus Logicâ directione opus habet, qui potest aberrare à veritate atqui ἐν τῇ νοῦσά τῶν ἀδικητέων ἐκ ἐστὶ ψεύδος. l. 3. de an c. 6. Text. 21. R. Præsupponitur falsa hypothesis, quod scilicet veritas ipsa sit finis logices, cum sit discretio falsi à vero, vel potius facilitatio discriminis veri & falsi. Deinde licet concedamus, quod veritas connexionum sit finis, tamen de veritate sententiarum nemo concedet. Veritas connexionum potest omninò terminis simplicibus induci. V. G. Hic terminus sc. avis est genus, hic sc. passer est species.*

CAP. IV.

DE USU LOGICES.

§ 44. *Prolixi hic esse potuissimus in usum pervolvendo, verum pagina angusta non passura est, proinde prætermissa aliâ vice dilucidius proponi possunt. Usus autem Nominû in Naturâ Logices hic est (1)us sit instar Locorum Communium. Quodcunq; lego huc possû referre, & sic facilius memoriæ imprimi, & inde rursus depromi potest. (2) in essentia*

essentiam reinos deducit: Facile enim invenitur definitio si constet de originatione (3) Controversias verò omnes decidit, quæ plerumq; oriuntur ex Homonymiâ, Synonymiâ & Paronymiâ.

§. 45. *Usus definitionis & divisionis in naturâ Logices est, ut gustum totius Logices aliquem nobis exhibeat.*

§. 46. *Usus subjecti seu objecti est, ut ostendat Latitudinem Logices, quid nimirum Logica includit. Includit Ens omne, seu omnia, quæ sunt in toto mundo, non verò quatenus sunt Entia, sed quatenus Entibus imponit suas notiones secundas.*

§. 47. *Hic quæstio illa ventilatu digna absolvenda esset: An usus Logices etiam detur in Theologiâ? Nos affirmativam tenemus sententiam. Objectiones, quæ hic possunt moveri, ipsi discursui volumus relictas.*

§. 48. *Et sic secundum propositum nostrum & temporis & chartæ angustiam perlustravimus Procemium seu Naturam Logices.*

Te, benedicta Trias, semper laus summa manebit.

*Q*ui res difficiles audeat tentare, minores
Aggredier Sophia semper erit facilis,
Incipis à Logica, gravior me iudice nulla
Materia esse potest; Quis neget hunc videam?
Si Pacium, Scotum, Zabarellam aut perlegis omnes,
Certè tot sensus quot videas capita.
Implicitè totam Logicam Natura prehendit,
Hanc aggressurus, reliqua nulla timet,
Hæc desermones jam cadere pulpita scandes
Intrepidò, grator, dulcis amice, tibi,
Ut tibi succedat tua dissertatio docta,
I E S S E N I, paucis omnia corde precor,

Johannes Brandes, Sonderb. Holfat.

ARdua res hæc est naturam inquirere rerum
Non minor est Logices naturam inquirere veram
De qua, si Logicos adeas, sub iudice lis est,
Hanc hodie, ut video, litem componere gestis:
Gratulor, ut pergas moneo, sic præmia dentur.

Richardus von der Hard / Lubec.

••(0)••

mentatione. *Propria* triplicem materiam agnoscit. 1. *Syllogismus Demonstrativus*. 2. *Probabilis* unus. 3. *Falsus*, unde syllogismus *sophisticus*.

§ 42. *Divisio hac non est totius essentialis* phisicam, neq; *Metaphysici* in genus, & differentiam generis in suas species, nec *totius integralis* pro totius *integralis analogici*.

§ 43. Quid hic circa divisionem *Logices*, an ratio sit *objectum* *Logices*? Resp. *Affirmando*: *Negativam* sistent: ut *Danharverus* in *Epit.* *D* hæc sunt: *Oratio Logica* *objectum* est, ipsaq; *Id* namq; *disciplina* *alicujus practica* *objectum* est, ne quasi *infunditur*, (*sumpta* *metaphora* ab *arte* *Quis* enim est *finis* *arsu aurifabrilis*? *effectio* *formæ* *quod* *objectum*? *sine* *dubio* *aurum*. *Quamobrem* *ma* *videlicet* *annuli*, *scylphi*, *infunditur* *Cum* *finis* *Jam* *verd* *oratio* *tam* *interna* *quam* *externa*, *illa* *est* *ne* *Logica* & *discretione* *veri* *à* *falso* *tam* *in* *synthesi* *vel* *est* *secunda* *mentis* *operatio*, *ut* *enunciatio* *cinatio*. *Prima* *mentis* *operatio* *in* *objectum* *Logice* *tantum* *actus* *Logice* *directione* *opus* *habet*, *qui* *at* *qui* *est* *τῆ* *νοῦς* *τῶν* *ἀδιαφορῶν* *ἢ* *ἐστὶ* *ψεύδος*. *R.* *Præsupponitur* *falsa* *hypothesis*, *quod* *scilicet* *Logices*, *cum* *sit* *discretio* *falsi* *à* *vero*, *vel* *potius* *falsi* & *falsi*. *Deinde* *licet* *concedamus*, *quod* *veritas* *in* *se* *ipso* *est* *sententiarum* *nemo* *concedere* *potest* *omnino* *terminis* *simplicibus* *induci*. *V.* *est* *genus*, *hic* *scilicet* *passer* *est* *species*.

CAP. IV.
DE USU LOGICÆ

§ 44. *Prolixi* *hic* *esse* *potuissimus* *in* *usu* *pagina* *angusta* *non* *passura* *est*, *proinde* *præcipue* *proponi* *possunt*. *Usus* *autem* *Nominis* *(1) ut* *sit* *instar* *Locorum* *Communium*. *Quodcumque* *&* *sic* *facilius* *memoriæ* *imprimi*, *&* *inde* *rursus*

the scale towards document

... unde
... dialekti-
... n & for-
... iversalis,
... ed solum
... entis ope-
... untur qui
... rba ejus
... siderata.
... s discipli-
... fusoria.)
... cyphi etc.
... artis, for-
... s subjecti.
... e directio-
... Ea; ora-
... ut ratio-
... quis ille
... à veritate
... 5. Text. 21.
... it finis lo-
... minis veri
... it suis, ta-
... nexionum
... us sc. avis
... o, verum
... dice diluci-
... ces hic est
... lū referre,
... test. (2) in
... essen-